

**ІНСТИТУТ
ЦИФРОВІЗАЦІЇ
ОСВІТИ
НАПН УКРАЇНИ**

**Силабус навчальної дисципліни
«НАУКОВІ ЕЛЕКТРОННІ КОМУНІКАЦІЇ ТА ВІДКРИТІ
ЖУРНАЛЬНІ СИСТЕМИ»**

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність: 011 Освітні, педагогічна науки
Спеціалізація: Інформаційно-комунікаційні технології в освіті

Викладачі	Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий), PhD	
 <p>Світлана Миколаївна Іванова кандидат педагогічних наук, завідувач відділу відкритих освітньо-наукових інформаційних систем Інституту цифровізації освіти НАПН України iv69svetlana@gmail.com</p>	Статус дисципліни	Вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки	
	Мова викладання	Українська	
	Рік підготовки	2-й	
	Семестр	3-й, 4-й	
	Форма навчання	Денна/заочна	
	Обсяг	<i>Денна</i>	<i>Заочна</i>
		<i>Кількість кредитів</i>	
		2	2
		<i>Загальна кількість годин</i>	
		60	60
		<i>Лекції</i>	
		4 год	4 год
		<i>Практичні заняття</i>	
	6 год	6 год	
<i>Лабораторні заняття</i>			
-	-		
<i>Самостійна робота</i>			
50 год	50 год		
Вид контролю	Залік		
Мета навчальної дисципліни	Формування в аспірантів компетентностей з наукових основ інформатизації освіти та їх реалізації у науково-освітній та науково-дослідницькій діяльності. Мета досягається через розвиток цифрової компетентності з використання сервісів наукових електронних комунікацій та відкритих журнальних систем для вирішення професійних завдань у процесі здійснення наукової діяльності, зокрема, ефективного пошуку, аналізу і представлення наукових даних та продуктивної комунікації і співпраці з колегами.		
Очікувані результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен: - знати особливості процесу наукової комунікації;		

**Лілія Анатоліївна
Лупаренко**
кандидат педагогічних наук,
завідувач відділу цифрової
трансформації НАПН
України Інституту
цифровізації освіти НАПН
України
lisoln1@gmail.com

	<ul style="list-style-type: none"> - знати основні шляхи надання відкритого доступу до наукового контенту; - знати теоретичні основи функціонування засобів і сервісів наукових електронних комунікацій (електронних бібліотек, електронних конференцій, реферативних та наукометричних баз даних, електронних наукових професійних соціальних мереж, електронних відкритих журнальних систем, наукометричних та реферативних баз даних). <p>Компетентності здобувачів виявляються у їх здатності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використовувати концептуальні знання, набуті у процесі навчання на рівні новітніх досягнень, для розв'язання складних проблем та вирішення практичних завдань із наукових електронних комунікацій у науково-педагогічній діяльності; - обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень в освітній галузі із використанням новітніх прикладних програм, комп'ютерних систем та мереж, програмних продуктів у процесі створення нових знань; - використовувати реєстраційні, навігаційні, пошукові сервіси наукових електронних бібліотек; - створювати профіль користувача, подавати рукопис, описувати метадані та взаємодіяти з редакційною групою засобами програмних платформ для підтримування наукових конференцій та семінарів онлайн; - застосовувати інструментарій аналітики наукометричних баз даних для оцінювання продуктивності вчених та впливовості наукових видань; - працювати з метаданими профіля користувача та опису статей в ЕВЖС Open Journal Systems; - використовувати ЕВЖС Open Journal Systems для пошуку, представлення і поширення результатів наукових досліджень в світовому науково-інформаційному просторі.
<p>Програмні результати навчання (згідно з освітньо-науковою програмою)</p>	<p>ПРН6. Організувати і здійснювати ефективну комунікацію та взаємодію з вітчизняною і закордонною науковою спільнотою.</p> <p>ПРН7. Професійно спілкуватися та здійснювати науковий пошук іноземною мовою (відповідно до специфіки спеціальності та спеціалізації).</p> <p>ПРН9. Дотримуватися етичних норм та принципів академічної доброчесності у професійній та науковій діяльності.</p> <p>ПРН11. Організувати власну дослідницько-пошукову діяльність та ефективно планувати час для отримання необхідних результатів.</p> <p>ПРН15. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології для ефективної наукової комунікації та вдосконалення власної медіаграмотності.</p>
<p>Тематичний план навчальної дисципліни</p>	<p>Змістовий модуль 1. Наукова електронна комунікація в цифрову епоху</p> <p>Тема 1. Теоретичні основи наукової комунікації. Формальна та неформальна наукова комунікація вченого в процесі наукового дослідження. ІКТ підтримування наукової комунікації.</p> <p>Тема 2. Поняття відкритого доступу: «зелений» та «золотий» стандарти. Десять шляхів надання відкритого доступу до наукового контенту.</p> <p>Тема 3. Наукові електронні бібліотеки.</p> <p>Тема 4. Наукові електронні конференції.</p>

	<p>Тема 5. Реферативні та наукометричні бази даних.</p> <p>Тема 6. Електронні наукові професійні соціальні мережі та сервіси.</p> <p>Змістовий модуль 2. Електронні відкриті журнальні системи</p> <p>Тема 1. Електронні відкриті журнальні системи. Open Journal Systems як оптимальний засіб підтримування процесу представлення результатів наукових досліджень. Робота з метаданими.</p> <p>Тема 2. Програмне забезпечення для технічної підготовки наукового контенту до публікації.</p> <p>Тема 3. Етапи редакційно-видавничого процесу. Робота Автора в електронній відкритій журнальній системі Open Journal Systems.</p> <p>Тема 4. Рецензування рукопису в ЕВЖС Open Journal Systems.</p>						
<p>Методи навчання</p>	<p>Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>1) За джерелом інформації:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Словесні: лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій, практичні роботи, пояснення, розповідь, бесіда. - Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація. - Практичні: вправи та завдання. <p>2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.</p> <p>3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.</p> <p>4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; виконання практичних завдань.</p> <p>Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</p> <p>1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).</p>						
<p>Методи контролю</p>	<p>Методи усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування.</p> <p>Методи письмового контролю: модульне анкетування і тестування.</p> <p>Методи комп'ютерного контролю: виконання практичних завдань, подання статті до публікації в журналі на базі електронної відкритої журнальної системи Open Journal Systems.</p> <p>Методи самоконтролю: уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.</p>						
<p>Система оцінювання аспірантів</p>							
<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th data-bbox="209 1771 1246 1877" style="text-align: center;">Вид роботи</th> <th data-bbox="1246 1771 1513 1877" style="text-align: center;">Максимальна кількість балів за вид роботи</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td colspan="2" data-bbox="209 1877 1513 1917" style="text-align: center;">Змістовий модуль 1</td> </tr> <tr> <td data-bbox="209 1917 1246 2098"> <p>Практичне заняття № 1. Наукові електронні бібліотеки. Наукові електронні конференції.</p> <p><i>Завдання для аспірантів:</i></p> <p>1. Створити персональний профіль користувача в НЕБ на платформі EPrints. Налаштувати сторінку «Управління депозитами» користувача.</p> </td> <td data-bbox="1246 1917 1513 2098" style="text-align: center; vertical-align: middle;">10 балів</td> </tr> </tbody> </table>		Вид роботи	Максимальна кількість балів за вид роботи	Змістовий модуль 1		<p>Практичне заняття № 1. Наукові електронні бібліотеки. Наукові електронні конференції.</p> <p><i>Завдання для аспірантів:</i></p> <p>1. Створити персональний профіль користувача в НЕБ на платформі EPrints. Налаштувати сторінку «Управління депозитами» користувача.</p>	10 балів
Вид роботи	Максимальна кількість балів за вид роботи						
Змістовий модуль 1							
<p>Практичне заняття № 1. Наукові електронні бібліотеки. Наукові електронні конференції.</p> <p><i>Завдання для аспірантів:</i></p> <p>1. Створити персональний профіль користувача в НЕБ на платформі EPrints. Налаштувати сторінку «Управління депозитами» користувача.</p>	10 балів						

<p>Зробити опис депозиту та внести ресурс (тези, стаття, інше) до сховища НЕБ.</p> <p>2. Реєстрація у системі Open Conference Systems та внесення власних тез.</p>	10 балів
<p>Практичне заняття № 2. Реферативні та наукометричні бази даних. Електронні наукові форуми, блоги та професійні наукові соціальні мережі.</p> <p>Завдання для аспірантів:</p> <p>1. Створити або надати відомості про раніше створений власний профіль в Google Академії. Вказати приналежність особи до певного закладу вищої освіти або наукової установи.</p> <p>2. Реєстрація персонального профілю, створення сторінки та групи в електронній соціальній мережі ResearchGate</p>	5 балів 5 балів
<p>Самостійна робота</p> <p>Завдання для аспірантів:</p> <p>Дати відповіді на такі питання самостійної роботи:</p> <p>1. Які відмінності між формальними та неформальними комунікаціями? Визначте види та форми наукової комунікації.</p> <p>2. Опишіть шляхи забезпечення відкритого доступу до даних. Визначте, який відсоток українських тематичних та інституціональних репозитаріїв представлено у міжнародних реєстрах OpenDOAR і ROAR. Які основні інструменти/системи мають бути використані в університеті для забезпечення ініціативи відкритого доступу?</p> <p>3. Описати основні принципи організації та технології роботи наукових електронних бібліотек і інституційних репозитаріїв. Надати визначення електронних ресурсів, їх типології та характеристики.</p> <p>4. Які найбільш затребувані в міжнародному науково-освітньому просторі вільнопоширювані платформи для розгортання наукових електронних конференцій?</p> <p>5. Наукометрія: роль та місце у вітчизняній науці. Основні функції, можливості і завдання наукометричних баз даних. Наукометричні показники та їх значення у роботі сучасного науковця. Які бібліографічні і реферативні бази даних використовуються в наукових дослідженнях?</p> <p>6. Платформа ResearchGate як науковий портал та соціальна мережа дослідників. Опишіть її основні сервіси та особливості використання профілю ResearchGate для підтримки наукової діяльності та наукової комунікації.</p> <p>Відповіді записати у файл формату Word, зазначити посилання на джерело або гіперпосилання у мережі Інтернет.</p>	4 бали 4 бали 4 бали 4 бали 4 бали
<p>Всього за модуль</p>	<p>54 бали</p>
<p>Змістовий модуль 2</p>	
<p>Практичне заняття № 3. Електронні відкриті журнальні системи. Open Journal Systems як оптимальний засіб підтримування процесу представлення результатів наукових досліджень. Робота з метаданими. Програмне забезпечення для технічної підготовки наукового контенту до публікації.</p> <p>Завдання для аспірантів:</p> <p>Конвертування слухачами текстів та графічних зображень у різні формати, створення діаграм та редагування рисунків.</p>	10 балів
<p>Практичне заняття № 4. Етапи редакційно-видавничого процесу. Робота Автора в електронній відкритій журнальній системі Open Journal Systems. Рецензування рукопису в ЕВЖС Open Journal Systems</p> <p>Завдання для аспірантів:</p> <p>Взаємодія аспіранта як Автора статті з редакційною групою</p>	10 балів

<i>(редактором розділу, коректором, літ. редактором) на етапах рецензування та редагування в ЕВЖС OJS.</i>		
Самостійна робота Завдання для аспірантів: Дати відповіді на такі питання самостійної роботи:		
1. Що таке «метадані» та «Дублінське ядро» (Dublin Core)? Які інші формати метаданих для опису видавничої продукції та бібліографічних записів Ви знаєте?		4 бали
2. Автоматизоване генерування слухачами бібліографічних описів різних стандартів за допомогою онлайн ресурсів.		4 бали
3. Які ІКТ засоби для поширення та популяризації статті в мережі (архівування, індексування, поширення в соціальних мережах) Ви знаєте?		4 бали
4. Які переваги ролі «рецензента» для науковця та ключові принципи провадження якісного рецензування?		4 бали
Відповіді записати у файл формату Word із обов'язковим зазначенням посилання на джерело або гіперпосиланням у мережі Інтернет.		
Всього за модуль		36 балів
Залік		10 балів
Всього		100 балів

Сумарний результат у балах складає:

60 і більше балів – зараховано

59 і менше балів – не зараховано

Політика навчальної дисципліни	Академічна доброчесність	Аспірантам надається тимчасовий доступ до ресурсу Unicheck для перевірки підготовлених у ході навчання статей на наявність неправомірних текстових запозичень.
	Пропуски занять	Пакет навчальних матеріалів надсилається слухачам. Аспірант, що пропустив заняття, повинен виконати всі практичні завдання та відповіді на питання вхідної та фінальної анкет. Результати необхідно надіслати викладачу на перевірку протягом тижня.
	Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Якщо виконані завдання надіслані викладачу пізніше встановленого терміну, знімаються бали з розрахунку 2 бали за 1 прострочений тиждень.
	Додаткові бали	Додаткові бали нараховуються за самостійну роботу.
	Дотримання правил безпеки	Аспірант повинен дотримуватися правил безпеки при користуванні технічними засобами навчання; правил безпеки в мережі Інтернет.
Інформаційно-методичне та матеріально-технічне забезпечення	Інформаційно-методичне забезпечення викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на інформаційно-комунікаційних технологіях (комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивна дошка SMART Board). На заняттях і на самостійній роботі використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, ресурси Електронної бібліотеки НАПН України, джерела Інтернет,	

Рекомендована література

Базова

Монографії

1. Лупаренко Л. А. Теорія і досвід використання електронних відкритих журнальних систем : монографія. Київ : Компринт, 2019. 195 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/720375/>

Посібники та методичні рекомендації

2. Інформаційно-аналітична підтримка педагогічних досліджень на основі електронних систем відкритого доступу : посібник / Іванова С. М. та ін.. Київ : Компринт, 2019. 208 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/287724423.pdf>
3. Лупаренко Л. А. Електронні відкриті журнальні системи в науково-педагогічних дослідженнях : навчально-методичний посібник. Київ : Компринт, 2019. 311 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/717033/>
4. Новицька Т. Л., Іванова С. М. Рекомендації для користувачів щодо внесення інформаційних ресурсів до Електронної бібліотеки НАПН України. Київ : ІТЗН НАПН України, 2017. 14 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/708197/>
5. Новицька Т. Л. Використання статистичного модуля IRStats2 : методичні рекомендації / за наук. ред. С. М. Іванової. Київ : ІТЗН НАПН України, 2016. 35 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/705245/>

Статті

6. Лупаренко Л. А. Добір електронних відкритих журнальних систем для наукових видань з освітніх досліджень. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 60. № 4. С. 324-343. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1835>.
7. Лупаренко Л. А. Критерії та показники ефективності застосування електронних відкритих журнальних систем у науково-педагогічних дослідженнях. *Інформаційні технології в освіті*. 2018. Т. 34. № 1. С. 89-117. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2018_1_9
8. Спірін О. М., Лупаренко Л. А., Новицький О. В. Процедура впровадження електронного наукового журналу з використанням програмної платформи Open Journal Systems, *Інформаційні технології в освіті*. 2017. Т. 32. № 3. С. 40-60. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2017_3_5
9. Спірін О. М., Лупаренко Л. А. Досвід використання програмної платформи Open Journal Systems для інформаційної підтримки науково-освітньої діяльності. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2017. Т. 61. № 5. С. 196–218. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1910>.
10. Спірін О. М., Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В., Лупаренко Л. А. Використання електронних систем відкритого доступу для інформаційно-аналітичної підтримки педагогічних досліджень. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. Т. 55. №5. С. 136–174. URL: <http://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/article/view/1501>.
11. Яцишин А. В., Іванова С. М., Кільченко А. В. Загальні підходи до використання відкритих електронних науково-освітніх систем у науково-дослідній діяльності. *Наукова молодь-2018* : зб. матер. V Всеукр. наук.-практ. конф. молодих учених, м. Київ, 16 лист. 2018 р. Київ : ІТЗН НАПН України, 2018. URL: http://conf.iitlt.gov.ua/Conference.php?h_id=16
12. Luparenko L. The Use of Electronic Open Journal Systems in Scientific and Pedagogic Research : Results of Experiment, Proceedings of the 16th International Conference on ICT in Education, Research and Industrial Applications. Integration, Harmonization and Knowledge Transfer. 2020. Vol. 2. P. 1113–1128. (Scopus) URL: <http://ceur-ws.org/Vol-2732/20201113.pdf>

Додаткова

13. Електронна бібліотека України. Наука і освіта. URL: <https://uateka.com/uk/article/science>
14. Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника. URL: <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/resursi-ifondi/elektronni-resursy/>

15. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>

16. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <https://library.ukma.edu.ua/>

Інформаційні ресурси

1. <https://lib.iitta.gov.ua/>
2. <https://journal.iitta.gov.ua/index.php/itlt/index>
3. <http://www.nbuviap.gov.ua/bpnu/>
4. <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/>
5. <https://library.ukma.edu.ua/>
6. <http://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/resursi-ifondi/elektronni-resursy/>
7. eprints.zu.edu.ua
8. <https://scholar.google.com.ua>
9. <https://orcid.org/>
10. <https://publons.com/about/home>
11. <http://www.scopus.com>
12. <https://unichack.com/uk-ua>
13. <https://www.etxt.ru/antiplagiat/>
14. <https://translit.cc/>
15. <http://translit.net>
16. <http://www.slovnyk.ua/services/translit.php>
17. <http://ukrlit.org/transliteratsiia>
18. <http://translit.kh.ua>
19. <https://vak.in.ua/>
20. <https://www.citethisforme.com/>
21. <http://www.bibme.org>
22. <http://www.citefast.com>
23. <http://www.citationmachine.net>
24. <http://www.easybib.com>
25. [Zotero \(http://www.zotero.org\)](http://www.zotero.org)

Навчальні е-курси за тематикою навчальної дисципліни

Наукова комунікація в цифрову епоху:

https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:UKMA+SCDA101+2020_T1/about

Advanced Writing:

<https://ru.coursera.org/learn/advanced-writing>

Писательское мастерство в научной сфере:

<https://ru.coursera.org/learn/sciwrite>

How to Write and Publish a Scientific Paper (Project-Centered Course):

<https://ru.coursera.org/learn/how-to-write-a-scientific-paper>

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної дисципліни «Наукові електронні комунікації та відкриті журнальні системи», затвердженої на засіданні вченої ради ІТЗН НАПН України (протокол № 8 від 30.08.2021 р.), затвердженої зі змінами на засіданні вченої ради Інституту цифровізації освіти НАПН України (протокол № 3 від 02.02.2022 р.).